

BIBLIOTECA *MARCEL·LÍ DOMINGO*

Recull de premsa local i comarcal

Anecdotes folklòriques tortosines

netejan una engarronada

A un barri de la nostra ciutat, a les primeries de l'actual segle, hi vivia Carmeta, una xica de les que, en aquell temps, se deien «santí per xi». No hi havia cap vicari dels que la volaven fent-li «laleta» que li fes la pes. Així feia que entre l'element masculí de la barriada, s'anés guanyant la fama d'orgullona i petenet, oïl, la idea de fer-li un «cassament».

Així, puo, un dia, la vespra del seu santí, mentre ella dormia tranquil·la ment, al carrer, una colla de noies, li preparaven la sorpresa. A tots ells havia donat «carabasses» quan se li havien atrevit per veure si podien establir unes relacions que un dia poguessin acabar en casament, i per a cobrir-se el des- precí, aquella nit anaven a posar-li la factura fent-li una **engarronada**.

En silenci i amparats per la fosca de la nit —allavors no hi havia llum de noies—, van anar-li encampanant per tot la frontis de la casa unes cabas- sales de terra rojà, deixant-li la parell feta un «cechecho».

En son denu, a l'alcarrar-se i obrir la porta, l'embruad que va tindre al veure's aquests noies, no se li hi va comptar. Sense sapiguer qui havia segut —cosa que, no cal dir, resultava totalment impossible—, Carmeta va maleir-los a tots, calificant als autors de la «bronta» de «marxans per amunt».

Pasat lo primer tòtoco, carregada de posseïcia i amb la granera a la ma, va emprendre's la missió de netejar tot allò de la millor manera possible.

Mentre tant, los concertats, entre les dotes del veïnat, eren per a tots los gustos.

Algunes, al passar, li deien:

—Xica, mami, Carmeta, quin frontis més lluit l'han posat... vaiga, vaiga; se veu que n'hi han que hasta quan dorms se recorden de tu...

I d'altres afegien:

—I quin poca latxa que tinen los xicots; mira la pobra Carmeta, quin dia del sant li han donat... Vaiga, que son uns cafres...

Carmeta seguit la corrent al que li deien. La «procceso» li anava per dins. T'en la granera a les mans, seguit rascant la parell i intentant fer saltar aquella roïor que, entre mig de la blancor de les altres parets, ressaltava com un insecte.

Finalment, a força de fregar i amb l'ajuda d'un pinell d'espert i un poal de calç, la cosa va quedar com si no haguess passat res, però Carmeta va seguir sent tant per xi com abans, perquè ja es figurava per a on havien anat los «tirots».

Sis setmanes havien passat, i van arribar les festes majors de la ciutat. Seguint la tradició, la primera nit de festes i un bon punt havien tocat les dots, van sortir les «músiques», que donant la volta per totes les barriades, pas- saven per baix de balconis i finestres, portant, per mig de la veu del cantador, lo missatge sentimental d'aquells que encarregaven les cançons ja fos a les mares, a les novies, o a n'aquelles que, sense ser res de tot això, los hi dedi- cava algú que no els era del tot indiferent.

I la nit s'anava omplint de la poesia popular surtida del pensament d'un home rústic, que possiblement havia passat tota la setmana llaurant al camp i que, en un moment, guiat per allò que acabaven de dir-li, improvisara uns versos, alguns vegades amorosos, uns altres una mica en «cometa», que després llançava a l'aire entre aclamacions dels seguidors.

Cap allà a la matinada, la rondalla va parar-se davant la casa de Carmeta. La parelleria dels acompanyants va deixar de sentir-se i, per damunt del sí- lenci de la nit, els instruments van arrencar en les notes de la fota.

En acabar la música a una senyal del cantador, la veu d'aquell, una mica rugulosa per l'esforç de tota la nit i pel serent que calia, va soltar aquesta cançó:

«Com que tu et penses sé tant,
cap sic del barri l'agrade,
i l'estan considerant
una xica molt "prenda";
per això, per al teu santí,
van fer-te una engarronada.»

Tots los que estaven arremolinats baix de la finestra, van llençar a cor el crit de «Fera...!!!», quan, de moment, i sense que ningú s'expliqués com i val, una puollada d'igua va caure damunt la colla, deixant a tots aquells que estaven més prop, vopets com a sopes i provocant la fugida de tothom que havia tingut la sort de que mentés li arribessen los oxarritxos.

Entre mig de l'aldarull provocat per la mullada, va sentir-se el clàssic soroll d'una finestrons que es tanquen... L'engarronada de Carmeta havia que- dat neta del tot.

J. PRADES I CID

Font: biblioteca.tortosa.cat